I. N. I.

DISSERTATIO INAVGVRALIS CHIRVRGICO-MEDICA

DE

CALCVLI, VESICÆ EXVL-CERATÆ ADHÆRENTIS, SECTIONE ET CVRATIONE FELICI

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

WILHELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE, WESTPHALIAE, COMITE SAYNAE ET WITTGENSTEINII, RELIQVA

CONSENSV GRATIOSÆ FACVLTATIS MEDICÆ

SVB PRÆSIDIO

HERM. FRIDER. TEICHMEYERI

HEREDITARII IN CAMSDORF ET WENIGENIENA

PHIL. ET MED. DOCT. ANATOMIÆ CHIRVRGIÆ ET BOTANICES P. P. O. SERENISSIMORVM SAXONIÆ DVCVM VINAR. ET ISENAC. CONSIL. AVLIC. ET ARCHIATRI ACADEM. NATVR. CVRIOS. IMPERIAL. LEOPOLD. CAROLINÆ ET REG. SOC. SCIENT. BORVSS. SODALIS

PRÆCEPTORIS SVI HOSPITIS ET PATRONI OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDI

PRO GRADV DOCTORIS

PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT

AVCTOR ET RESPONDENS

PAVLVS PHILIPPVS SCHELER

COBVRGENSIS

IN AVDITORIO MEDICO

D. IX. MAII. A. CIↃ IↃCC XXXVIIII.

IENAE, LITTERIS WERTHERIANIS.

VIRIS

CONSVLTISSIMIS AMPLISSIMIS

DOCTISSIMIS ATQVE PRVDENTISSIMIS

DOMINO CONSVLI REGENTI

DOMINO DOCTORI SYNDICO

CAETERISQVE

DOMINIS CONSVLIBVS

ET SENATORIBVS

VTRIVSQVE ORDINIS

FLORENTISSIMAE, QVAE COBVRGI EST,

REI PVBLICAE

PATRONIS PLVRIMVM COLENDIS

D. D. D.

VIRI
CONSVLTISSIMI AMPLISSIMI DOCTISSIMI
PRVDENTISSIMI
PATRONI PLVRIMVM COLENDI.

Non est, vt undiquaque corradam anxie rationes, quibus permotus, PATRONI, VOBIS hancce dissertationem inauguralem offerre tradereque obseruanter haud erubescam. Veneratio enim, quam VOBIS debeo, officium, quo obligor, multaque beneficia, a VOBIS in me meosque uberius collata satis superque movent, vt hocce scriptum academicum in publicam grati obstrictique animi elicere possint tesseram.

Post-

Postquam enim, Deo opitulante, studia mea ad finem perducta sunt, adeo, vt patriæ officia præstare me capacem, absit verborum iactantia, diiudicem, nullum certe digniorem, VOBIS, scio, quibus eadem de meliori ac animo commendare queam propensissimo. Et exinde fit, ut VOS alloqui fas fuerim arbitratus, monumentumque ponere publicum, tanquam signum, quo omnibus patescat, me ingrato animo non delevisse beneficia, sed eadem altos in mente egisse radices. Certus spem alo firmissimam, PATRONI PLVRIMVM DEVENERANDI, VOS serena fronte meam excusaturos audaciam, pignusque hoc obsequii more vestro, hoc est, placido benignoque fore accepturos. Nunquam defatigabor, Deum ter optimum terque maximum precibus invocare ardentissimis, velit, VOS sanitatis incorruptæ constantia, omnique prosperitatum genere beare & in seros conservare annos. In primis benignissimum illud Numen omnibus conatibus consiliisque saluberrimis, in curia caute sapienterque a VOBIS susceptis, benedicat clementissime, ut omnes in eius honorem ac

glor-

gloriam, patriæ emolumentum & rei publicæ incrementum cedant felicissime. Coeterum, PATRONI, me VOBIS habeatis, peto etiam atque etiam, commendatissimum, nec gratiam benevolentiamque vestram, cedro dignam, denegetis

NOMINVM VESTRORVM

CONSVLTISSIMORVM AMPLISSIMORVM PRVDENTISSIMORVMQVE

Dabam Ienæ d. Maji 1739.

CVLTORI INDEFESSO

PAVLO PHILIPPO SCHELERO

I. N. I.

PRAEFATIO
LECTORI BENEVOLO
S. P.

Tſi maxima ſcriptorum de *calculo eiusdemque ſectione* proſtet copia, quæ inter & varia bene accurateque elaborata reperiuntur; minus tamen dubitavi, de eadem materia inauguralem conſcribere diſſertationem.

Quippe cum caſus, quem heic eruditorum examini offero ſubmittoque, ſpecialis ſit, & omnino dignus videatur, qui paulo altius inveſtigetur, arbitratus ſui, non fore ingratum eruditis, ſi peculiari ſcripto enodaretur.

Cal-

Calculi cum vesica per membranas adhæsio, vesicæque ante operationem susceptam vera exulceratio, extra omnem dubitationis aleam, circumstantiæ sunt periculosissimæ, & maxima practicorum pars easdem merito venditat pro mortiferis. Sed, liceat nostro in casu ambæ concurrerent, sectio tamen calculi a MAGNIFICO PRÆSIDE, curatio vero, eodem quidem arbitro atque directore, per me measque manus, B. C. D. facta atque ad finem perducta fuit felicissimum.

Qua autem cautione sectio ipsa, & curatio instituta peracta fuerint, id in dissertatione paulo plenius describere, variaque, quæ huic materiæ lucem quandam accendere possunt, pertractare animus est. Benignissimum Numen benedicat instituto, ut omnia in sui gloriam, proximique emolumentum cedant atque perficiantur.

CASVS

CASVS

Uer quidam, lanionis filius, qui octavum una-cum noni dimidio impleverat annum, sæpenumero urinæ difficultate, ſtranguria, dyſuria & iſchuria laboravit; & quidem ita, ut mala hæcce eundem per quatuor annorum ſpatium ſatis ſuperque vexarent.

Sub initium ægrotus equidem, morbo interdum increſcente, interdum decreſcente, mox lecto ſe committere, mox vero per ſeptimanam ambulare & ſine moleſtia ſcholam viſitare potuit; aſt præterita æſtate, haud interrupto ordine, in lecto decumbens cruciatus perpeti tremendos fuit coactus, adeo, ut appetitu proſtrato, viribusque imminutis totum ferme corpus, inter eiulatus, per dies noctesque miſerrime continuatos, contabuerit.

Cauſa & origo, a qua omnia hæc mala trahebant ortum, erat calculus, qui, ſemper veſicæ collum obſtruens, urinæ impediebat egreſſum. Et cum puer mingens eun-

dem dextra manu e loco & ſurſum dimovere anniteretur, acris & corroſiva urina effluens totam manus volam erodendo excoriavit, ut digitorum contractura prope fuerit ſubſecuta.

Parentes, quibus filioli ſanitas curæ cordique erat, mœſtiſſimi *Illuſtrem Præſidem* vocabant in conſilium, qui, digitum, probe oleo inunctum, in anum immittens facillime perſentiſcebat, calculum non infimæ eſſe magnitudinis.

Re ita ſe habente, Parentes *Præſidem* flebili neruoſaque oratione rogitabant, ut cum filiolo, vitæ periculo expoſito, inſtitueret operationem, &, licet *Vir experientiſſimus* omnia fata, quæ lithotomiam concomitari ſolent, ante oculos poneret candidiſſime, inhærebant tamen petito conſtantiſſimi.

Poſtquam animo parentum itaque fixa immotaque maneret operatio, electum a *Magnifico Præſide* tempus conſuetum, autumnale, &, invocato Numine diuino ardentius, ſequentem in modum operatio fuit peracta feliciſſime.

Arriſit ſcilicet operatio, quæ vocatur *minoris apparatus*, & quidem ex hac potisſimum ratione, quia præputium inflammatum erat, mentulaque intumeſcebat.

Puer die IX. Octobr. hora nona a Chirurgo, viro cordato atque animoſo, duobusque medicinæ ſtudioſis, haud timidis, firmis tenebatur manibus. Ille puerum pulvinari, lana tecto, cubantem, habebat in ſinu, ſub ſella, qua in chirurgus ſedem fixerat, vas erat poſitum, aqua repletum tepida; *Præſes* vero *illuſtris* ſella parva humilique ſedens ſupinus e regione feneſtræ, clara ſub luce, in dorſum eiusdem per feneſtram cadente, re ita bene conſtituta, caute, riteque ſectioni ſeſe accingebat.

Præter

Præter hæc ad manus erant ſtudioſi duo, qui inſtrumenta ad operationem neceſſaria, e patina porrigerent *Præſidi*, qui marſupio, alias in hac operatione conſueto, cinctus hunc actum perficere nolebat.

Cum manus pedesque pueri, in ſitu apprime convenienti conſtituti, tenerentur adeo, ut, oſſibus ſat explicatis, & cruribus ſufficienter deductis ſcrotoque a ſtudioſo bene ſervato, vixac ne vix quidem ſe movere valeret, *Præſes* ſucceſſive immittebat duos digitos manus ſiniſtræ priores, indicem ſcilicet & medium, oleo illinitos, in pueri anum, quoad licebat, &, prehendens his duobus digitis calculum, annitebatur ſtudioſe, ut eumdem e loco dimotum verſus perinæum lateris ſiniſtri antrorſum premeret, eo quidem conſilio, ut, ibi protuberantia facta, calculus eo melius feliciusque poſſit tangi lithotomo atque ſecari.

Sed, proh! dolor, cum *Præſes Excellentiſſimus* calculum priorſum premeret, omnes adſtantes per urethram materiam exire purulentam videbant, nec poterat fieri, ut calculus priorſum penitus protruderetur. Exinde augurabatur veſicam, propter temporis longitudinem doloresque pueri prægrandes, exulceratam, & calculum veſicæ adhæreſcere.

Hæ circumſtantiæ, quæ mali quid præſagire videbantur, concitabant in *Præſidis* animo mœrorem, cum timore coniunctum, ne operatio hæc vota ſua parentumque falleret.

Sed cum divino adjutus auxilio, dextræ manus digito calculi præſentiam perſentiſceret in perinæo, licet, ob adhæſionem cum veſica, nulla protuberantia heic apparere poterat, deploratis ferme vulneribus manum admouebat, plenusque bonæ ſpei, ſecando calculum petens, cultri acumi-

ne eundem attingebat, & eo ipſo aperturam a parte ſuperiori calculi verſus anum in perinæo faciebat, ea magnitudine, quæ ad calculum extrahendum videbatur ſufficiens.

Facta hac inciſione, cultroque, qui tradiderat ſtudioſo, reddito, *Præſes* ſe coactum ratiocinabatur per vulnus tranſire in veſicam dextræ manus indice, eo fine, ut partim de calculi magnitudine, partim de eiusdem cum veſica cohæſione redderetur certior. Satis de utroque informatus, leni quidem ſufficienti tamen preſſione diſſolvebat concretionem calculi cum veſica feliciſſime, aſt magnitudine eius vulneris os ſuperante, res non dum erat expedita.

Cultro hinc repetito, alteraque inciſione verſus anum priori cautius addita, pertentabat volſella in vulnus intrare, ſed conatu fruſtraneo.

Quapropter forcipe hoc parvo reddito, dextræ manus indice calculi, e loco dimoti, longitudinem in duos ſiniſtræ manus digitos, qui erant in ano, leni mittebat preſſione, uncioloque arripiens eundem, trahebat ad vulneris os, auxilio digitorum in ano, ut, Deo adiuvante, tranſiens per vulnus in femoralia *Præſidis* & exinde caderet in terram.

Re tam ardua ad votum peracta, preces fundebantur ad Deum, qui actui huic benedixerat benigniſſime. Puer vero, qui inter ejulatus vociferatus erat antea: *moriendum mihi eſt, me vita privatis*, ex ſumma cordis anxietate liberatus quiete blandaque voce rogitabat, ut calculus ille, cauſſa tantorum dolorum, ipſi poneretur ante oculos, cuius & ſatisfiebat petito.

Cœterum *Magnificus Præſes* operationem eligebat lateralem; quippe ſtudio calculum ab orificio veſicæ ad ſiniſtrum latus ad protuberantiam oſſis iſchii premebat, ut plaga

plaga in angulo, quo in musculi erectores & transversales, se invicem ferme attingendo concurrunt, infligeretur, eo quidem consilio, ut omnes rami vasorum majores, arteriæ hæmorrhoidalis externæ & arteriæ pudendæ illæsi servarentur. Capite idcirco gallinaceo, bulbo urethræ, sphinctere vesicæ, vasis deferentibus atque vesicis seminalibus integris manentibus, in vesica nihil læsum, quam ipsum corpus prope sphincterem, imo, si quid fuerit attactum, nihil aliud, quam exiguum quid de corpore prostatæ hujus lateris fuit læsum.

Caute ita ad finem perducta sectione, vulnus parum profundebat sanguinis, nec post operationem hæmorrhagia, nec dolor, nec tumor, nec inflammatio insequebatur; Præsertim cum Calculus, nesciens *Præses*, an angulosus, priorsum digitis ita pressus esset, ne corpus vesicæ contunderetur, sugillaretur, sicque ad inflammationem disponeretur.

Hac ex re fiebat, ut puer, post operationem de nullo conquestus dolore, semper quietus liberque fuerit ab omni adversitate; quippe cum omnia, uti jam ante monitum, præter integumenta communia, musculos perinæi, corpus cellulosum, vesicam ambiens, & vesicam ipsam, & ramos vasorum parvulos dissectos, illæsa integraque fuerint conservata, nihil contusum nilque per dilatationem fuit dilaceratum.

Nullum certe dubium est, quin exitus materiæ purulentæ per urethram *ante operationem* Præsidi injecerit pavorem haud exiguum, *in operatione ipsa* per nexum calculi cum vesica admodum adauctum; præsertim cum eundem

digitis, patientia summaque cautione adhibita, premens a vesica dissolvere cogeretur, ex quo *post operationem* gangræna & sphacelus oriri potuisset facillime, ut per vulnus inflictum puer animam profudisset certo certius; sed, Deo sit honos, omnia ex voto processerunt.

Calculo itaque extracto, vesicaque digito rite explorata, nihiloque damnosi ultro reperto, puer lecto committebatur calido.

Ante operationem circularis, & cum ea conjuncta cruciata inguinalis fascia jamjam circa corpus, eo consilio probe firmatæ erant, ut omnis jactatio & commotio vulneris, ejusmodi ægrotis maxime nociva, pro viribus prohiberentur.

Decumbens in lecto puer illico deligabatur, plumaceolo in vulnus, vitello ovi recenti illito, immisso, & superimpositis duobus spleniolis ex linteaminibus mollioribus, quæ cruciata inguinali fascia permuniebantur & cum scapulari iungebantur.

Cannula, quæ alias in vulnus indi solet, omittebatur studio, tanquam inutilis, imo nociva.

Abdomen, scrotum & mentula inungebantur oleo rosato calido; in abdomine & perinæo supra fascias sacculis nervinis, calidis, vino decoctis illico adplicatis.

Tres horæ erant præterlapsæ, cum ante operationem pueri alvum clystere eluere *Præses* mandaverat; sed, cum idem non penitus ad colon penetraverat intestinum, ventrem hora undecima exonerabat, absque tenesmo & dolore, quo fiebat, ut de novo suscipienda esset deligatio.

Hora secunda, deligatione reiterata, sanguis & urina fœtidi odoris reperiebatur in spleniis. Hora septima iterum

rum deponebat alvum, feces ipsæ erant fluidæ, & evacuatio peragebatur absque conatibus fortioribus.

Nocte durante non fuit deligatus puer, quiete dormiens; fotus tamen, e somno excitato, impositi fuerunt tepidi.

Deligatio in prioribus quinque diebus quatuor fiebat regulariter vicibus, hora sc. septima ante, hora undecima circa, hora quarta post meridiem, & hora decima nocturna, eodemque tempore simul interna puero fuerunt suppeditata remedia.

In his vero quinque diebus medicinæ studiosi & chirurgi per dies noctesque egerunt vigilias, ut, necessitate urgente, vel alvo deposito, deligaretur, varii casus, qui evenire potuissent, observarentur, & omnis inflammationis dolor cum putrefactione declinaretur a vulnere; quæ vigiliæ usque ad diem decimum quartum fuerunt continuatæ.

Deligatio vero a die decimo usque ad diem Octobris vigesimum quintum sequenti modo fuit peracta.

Primis, quatuor scilicerdiebus, plumaceola cum vitello ovi recenti applicata sunt, dein vitello ovi cum melle rosarum mixto usque ad diem nonum, posthæc electuario diascordio Fracastorii, pulvere myrrhæ, aloes & radicis aristologiæ addito, tandem vitello ovi & melle rosato, pulvere colophonii adjecto, cura omnis ad finem perducta fuit exoptatum.

Præter hæc, ultimis diebus, sex nempe ante curationem perfectam, impositum quoque fuit emplastrum ad rupturam

pturam præcavendam, & ut vulnus, eo arctius coeundo, ſi-
ne cicatrice ſanaretur notabili.

Die decima Oct. circa matutinum tempus initia ſumeban-
tur, in qualibet deligatione inſpergendi liquorem ſiphuncu-
lo metallico mediocri, qui gaudebat fiſtula, vel canali, ebur-
nea, cuius extremitas rotunda & globi inſtar conſtructa erat,
ne, veſicam urinariam attingendo, damni quid adfer-
ret.

Iniectio hæcce ſanguinem, pus & reſiduas urinæ ex-
primens impuritates, curationi veſicæ ſerviens, omnes caſus
adverſos ab ægroto redimens, tanquam epuloticum mucila-
ginoſum levabat dolores eximie.

Et ſi poſt iniectionem iniecta refluerent, plumaceola
& ſplenia applicata, cruciata inguinali munita, corpus inun-
ctum, & ſemper duo fotus tepidi, unus in perinæo, alter
in abdomine, probe expreſſi ſuperimpoſiti, & ſic ſcrotum
cum mentula fuit coopertum.

Die Octobris undecima iterum ægrotus ſine moleſtia
exoneravit, fecibus fluidis, ventrem, poſtquam noctem con-
ſumſerat tranquille. Et eodem die, tertio ſcilicet poſt ope-
rationem vulnus iamiam ultra dimidium in cicatricem con-
venerat, ita, ut illi, qui ante idem oculis conſpexerant, vix
induci poterant ad credendum, per hoc vulneris os tranſi-
iſſe calculum tantæ magnitudinis, qui madidus fibrillisque
tunicarum adhuc incluſus, parum aberat, ad duarum uncia-
rum accedebat gravitatem.

Hoc ipſo die, cum iniectio fieret, materia purulenta
copioſa, bene tamen cocta, e vulnere profluebat, cuius &
partem in urethræ bulbum tranſiiſſe, querelæ ægroti de
dolo-

doloribus in mentula satis superque testanbatur; quæ ut e medio tolleretur, siphunculo eburneo, liquore impleto, eluere urethram *Præses* satius arbitrabatur, quod puero quidem magnos creabat dolores, licet præputii & mentulæ inflammatio, quæ in die operationis satis luculenter, prope crystallinam formans vesiculam, apparebat, imminuta erat.

Materia hæc purulenta, quæ per vulnus ex vesica proveniebat, odoris erat volatilis, urinosi & fœtidi; ægrotus tamen quiete dormiebat, nec febris vestigia se offerebant, cibum capiebat, cum ante operationem stomachus existeret obtusus, aviditate etiam ad solida incitatus, quæ tamen iusculis & decocto hordei cum C. C. Scorzonera tantum, solidis abstinendo, saturari debebat.

Die octobris duodecimo rubedo quædam, stipulæ latitudinem implens, totum ambiebat vulnus circa labia; Tumor vero, cum hac inflammatione coniunctus, erat circa vulnus exiguus, & tumor scroti & mentulæ cum urethræ dolore in bulbo cessarant. Ex ore autem vulneris propendebat corpus quoddam tunicatum, solidum, longitudinis dimidii digiti, quæ pars tunicæ internæ vesicæ, in qua calculus delituerat, se ab ipsa vesica separans exitum tentabat.

Die decima corpus hocce a vesica divulsum adhærescebat plumaceolo, eoque in aqua, & post hæc digitis probe examinato, observatum fuit, illud revera fuisse corpus tunicatum ex fibris conflatum; id quod signum certissimæ spei erat, consolidationis vulneris initium fieri in vesica.

Die decima quarta rubedo vulneris illa evanescebat,

imo & tumor in perinæo, ſcroto, & mentula penitus, nec dolor aderat in veſica, aſt ſigna febris purpuræ, quæ etiam per totum corpus, ſine inflammatione tamen vulneris erumpebat, apparebant.

Purpura hæc, ſomno appetituque tantiſper imminuto, durabat per quinque dies, & ceſſabat exſiccando, cum proventu materiæ, ex veſica propullulantis, purulentæ.

Die poſt operationem decima quarta, vel vigeſima tertia Octobris puer iterum mingere incipiebat per urethram, ad aliquot guttulas, quæ evacuatio ſenſim ſenſimque capiebat incrementa, manifeſto indicio, vulneris veſicæ inflicti glutinationem ſucceſſive fuiſſe factam.

Die vigeſima quinta vulnus in perinæo penitus duxerat cicatricem, nec aderat urinæ incontinentia, & licet urina ipſa pallida, & materia cretacea iuncta eſſet, quod per menſem durabat, poſt hæc tamen in naturalem, per medicamenta convenientia fuit mutata; adeo, ut puer ad deſideria parentum ſanitati reſtitutus evaſerit.

CASVS

CASUS PRÆCEDENTIS EVOLUTIO

Calculus est terrea atque salina concretio, quæ in corpore humano & animalium præternaturaliter contingit, & in omnibus fere partibus reperitur.

Quando hic in ægrotantibus generatur, apparere solet sæpius, tanquam signum indicans, stranguria, sive urinæ ardor, qui plerumque ab acido superfluo aluminoso, in urina existente, ducit originem. Urina enim, quæ, durante stranguria, guttatim & cum ardore evacuatur, degustata acidum & aluminosum saporem prodit.

Planum ideo est, calculum omnem ex acido, maxime aluminoso, in quo terra continetur calcaria, & viscido tartareo generari.

Acida vero omnia, quo pertinet vinum, acetum, caseus &c. ad calculorum genesin ansam præbere aptissimam, non observationes solum testantur satis superque, sed & experimenta idem confirmant. Albumen enim ovi ab acido minerali, in specie aluminoso vel vitriolico illico solet coagulari atque deinceps ad calculi formam solidescere.

Locus, in quo calculi generantur, sunt fere omnes corporis partes. Quippe inveniuntur in renibus, præsertim in corporibus renum mammillaribus eorumque tubulis; in vesica tum urinaria tum fellea; in articulis sub forma to-

phacea, & in pulmonibus, unde tuſſis calculoſa; qualem *Illuſtris Preſes* vidiſſe aſſeverat.

Vt paulo firmius aſſertum hoc ſuffulciam, non poſſum non heic proferre, me oculis obſervaſſe in anatomiis, noviſſime a D. *Præſide* ſuſceptis, calculos generatos arenoſos in glandula pineali in uno ſubjecto, in altero calculum in glandulis nigris pulmonum circa cor & œſophagum ſitis. Ante quinquennium in cadavere, ab *Excell. Præſide* diſſecto, calculos in veſicula fellea, ſolidioris quidem ſubſtantiæ, qui tamen, ad candelæ ignem admoti adinſtar ceræ liqueſcebant ob oleum viride ſebaceum admixtum, repertos eſſe memini. Et præter hæc calculos quoque vidi articulorum tophaceos, quia ſynophia, quæ quoad ſubſtantiam, viſcoſitatem & pelluciditatem cum albumine ovi convenit & in anatomiis publicis in articulis humanis a D. *Præſide* collecta eſt, ab affuſo acido illico albeſcit & coagulatur, imo tandem notabilem ſoliditatem, fere cum calculorum forma convenientem, induit.

Cum vero omnia corpuſcula, maſſam ſanguineam conſtituentia, haud ſecus, ac corpuſcula mundana multis modis inter ſe differant, aliter fieri non poteſt, quin in vno ſubiecto calculi diuerſi coloris, diuerſæque ſoliditatis; in altero tophi; in aliis ſcirrhi, ſarcomata, ſteomata, meliceridés; in aliis polypi generentur diuerſi.

Obſervationes, quas hac hieme in tribus anatomiis, a D. *Præſide* peractis, collegi, idem extra controverſiæ aleam conſtituunt. Etenim polypos tres albos in infantis trium annorum ſinu falcato & quidem ſingulos in ſingulo loco, polypum album, in puellæ ſedecim annorum vena cava aſſurgente hærentem, & quidem eo in loco, quo in hepar

iungi-

iungitur cum diaphragmate; & denique in viro triginta annorum obſervavi polypos veros, ſolidos, albos, tendinoſæ fere ſubſtantiæ, magnos in utroque cordis ventriculo; duos exiguos in ſiniſtro, tresque maiores in dextro. Et ex hiſce obſeruationibus *Baglivii* iudicium, polypos ſcilicet ſucceſſive creſcere ex ſanguinis lanugine & fibrillulis, confirmari, contraria vero ex parte *Kerckringii* ſententiæ, qua, polypos in articulo mortis fieri, aſſerit, contradici poſſe cuilibet rei gnaro pateſcit. Polypi *Kerckringiani* nihil aliud ſunt, quam ſanguis congrumatus, *Baglivani* autem albi, tunicati, tendinoſi atque fibrilloſi.

Calculus, vias obſtruendo urinarias, dyſuriæ, ſiue urinæ difficultati & iſchuriæ, id eſt, mictioni plane denegatæ ortum præbet; & perinde eſſe videtur, ſiue obſtructio fiat in pelvi & infundibulo, (quod nunc ſimplex, nunc duplex, nunc triplex, imo & quadruplex in hominibus deprehendi innotuit mihi ex anatomiis, a D. *Præſide* inſtitutis) ſiue in ureteribus, ſiue in ſphinctere veſicæ, ſiue in ipſa urethra.

Si calculus, veſicæ collum obſtruens, digitorum preſſione agrotantis removetur, permittitur quidem urinæ evacuatio, aſt magno cum dolore & ardore fieri ſolet; urina enim per moram acrior reddita partes læſit internas, quod & ipſe calculus ſua efficit inæqualitate.

Cruciatus, qui ex calculo oriuntur, vires imminuunt, ſomnum turbant & actiones omnes ad vitam neceſſarias e medio tollunt; ex quo fit, ut ægrotantes languentes contabeſcant.

Vt præſentia calculi & in veſica exiſtentia exacte dignoſcatur, exploratio caute inſtituenda eſt, quæ vel per

 cathete-

catheterem, vel per digitum, in anum immissum, fieri solet.

Hæc, quæ digito scilicet peragitur, anteponenda omnino venit illæ, quæ cathetere instituitur. Neque enim tantam molestiam periculumque creat, quam hæc, multoque certior est vesicæ exploratio per digitum, cum vesica, intestino recto superimposita, cum hoc immediatam habeat connexionem.

Catheteris præterea adplicatio exercitatissimum exposcit chirurgum, cum maxime dolorosa sit, urethram lædat, vulneret atque inflammet facillime, uti catheterismi difficultates celeber. *Meibomius* diss. de *Catbaterismo*, Helmstadii habita, posuit ante oculos.

Cœterum minime negamus, & varia laudari remedia lithontriptica; quibus egregiæ adscribuntur virtutes, ut *radix Parreiræ bravæ*, eiusque decoctum; infusum theeiforme herbæ *Acmellæ Zeilanicæ*, & celeber. *Hanckvvizii*, Londinensis, remedium temperatum, ex phosphoro præparatum. Hoc enim in vesicam, mediante syringa, immissum, vim possidere successive dissolvendi calculum absque iniuria vesicæ dicitur.

Præter hæc notissimus ille chimicus, *Dippelius*, præparavit remedium ex olei vitrioli albi parte una & spiritus vini rectificatissimi partibus octo, quæ bina guttatim inter se mixta, digestaque tandem in certa dosi, v. g. ad guttas IV. VI. VIII. propinantur. Methodum hanc, imo ipsum remedium videsis in erudita dissertatione D. *Grabergii*, 1734. Halæ sub præsidio celeber. *Schulzii* habita.

Referat huc quoque, cui libet, ignotum adhuc illud remedium; de quo in litteris publicis Lipsiensibus novissime

me relatum legimus: Es wird versichert, daß das Parlament die Sache der Jungfer **Stevens** ehestens in Erwegung ziehen werde, deren Arzney wegen ihrer Kraft in der Zermalmung des Steins in der Blasen so bewährt befunden wird. Sie verlangt eine Belohnung vom Parlament, um ihr Geheimnis öffentlich bekannt zu machen. Londini die 31. Martii.

Nolumus prolixius investigare problema illud: *an dentur medicamenta, quæ calculum in vesica comminuant?* in medio relicturi, in quantum D. *Grabergii* sententiæ affirmativæ, in dissertatione allegata productæ, albus adjiciendus sit calculus.

Neque animus fert jamjam remedia illa antea prolata ad lapidem lydium revocare, eorundemque vires & effectus altius repetere; sat erit dixisse: calculum in vesica ad soliditatem accretum vix ac ne vix quidem per remedia posse dissolvi. Et præter hæc nobis in hac nostra dissertatione non sermo est, de calculi per remedia comminutione ejusdemque expulsione; sed de sectione.

Tempora vero, in quibus sectio institui moris est, sunt duplicia, unum scilicet necessitatis; alterum vero electionis. Necessitate, tanquam duro telo, non urgente, tempus eligendum est æquinoctiale. Cum enim aer, nocivis refertus effluviis, vulnera ulceraque corrumpere soleat; illud æquinoctiale omnibus, tanquam neque nimis calidum, neque nimis frigidum, sed temperatum est anteferendum.

Methodos, quod attinet, calculum secandi atque extrahendi, earumdem variæ fuerunt excogitatæ. Prima & antiquissima est *Celsistica*, vel, uti & adpellare moris est, minoris apparatus. Altera *Mariana*, sive majoris apparatus,

quæ

quæ primum catheterem solidum, in convexa parte sulcatum, vocavit in usum. Tertia *Franconica*, siue, quod idem est, operatio alta, in qua incisio fit supra os pubis in musculis pyramidalibus & vesica in corpore aperitur. Quartam fratris *Jacobi de Beaulieu*, sive lateralem emendauit *Ravius* & *Cheseldenius*. Novissima est *Foubertiana*, quæ super acu triquetra sulcata instituitur. Hanc, *Foubertianam* scilicet methodum, satis accurate, imo erudite proposuit *Joh. Henricus Kesselring*, Prussus, in dissertatione solemni, Halæ 1738. mense Septembri habita, in qua & sententiæ omnium scriptorum, tam veterum, quam recentiorum, qui de lithotomia egerunt, inveniuntur, quasi in nucleo, imo & perarduæ hujus artis probe consignata historia.

Illustris Præses sectionem aliis prætulit lateralem & minoris adparatus; hac enim methodo neque vesicæ sphincter, neque urethræ bulbus, nec musculi acceleratores; nec prostatæ, nec vesiculæ vulneratæ fuerunt seminales. Præter hæc ob præputii mentulæque inflammationem catheterem adplicare non poterat.

Si autem in sectione calculi musculi acceleratores, urethræ bulbus & vesicæ sphincter, minus caute agendo, læduntur, in ejusdemque extractione organa hæcce nimis dilatata dilacerantur, nec denuo conjuncta rite coalescunt, nec debitum obtinent robur; sed plerumque ansam præbent dolendam incontinentiæ urinæ sive involuntario huius stillicidio.

Vulneratio prostatarum & vesicularum seminalium in homine fons atque origo est impotentiæ.

Lateralis operatio, quæ hæcce gravissima symtomata, tanquam

tanquam operationis funestæ reliquias, evitat circumspecte, sectionem instituit in latere sinistro ad latus inter musculum acceleratorem & erectorem, vel illo in loco, in quo musculus transversalis angulum facit cum erectore.

Cumque in perinæo area quasi formetur triangularis, dum unum latus constituit musculus accelerator, secundum erector & tertium transversalis, in medio & centro quasi huius areæ punctum sectionis observandum est; quo modo nihil fere, præter integumenta communia & post hæc vesicæ corpus patitur vulnerationem. Contraria ex parte arteriæ pudendæ, & hæmorrhoidales, exceptis ramis minoribus, integræ conservantur, adeo, ut nulla hæmorrhagia oriri possit notabilis, id quod sectio, a Dno *Præside* tam caute peracta, dum exigua sanguinis quantitas exstillaverit, omnibus satis clare commonstravit præsentibus.

Si vero pudendæ arteriæ vulnus infligitur, facile evenire potest, ut lethalis hæmorrhagia, nec per ligaturam sistenda, exoriatur, quæ aut ægrotum morti succumbere illico cogit, confirmante id laudato *Kesselringio* §. 6. & 45. aut ad minimum mirum in modum ipsa interturbatur operatio.

Subiectum primarium, aperiendo vulnerandum, est vesica urinaria, tanquam organon, in quo calculus, per vesicæ vulnus, mediantibus instrumentis, extrahendus, delitescit.

Vesica est musculus excavatus, situs in pelvi, quæ ab ossibus pubis ischii, ilii, sacro & coccigis formatur.

Dividi solet vesica in corpus, quod pyriforme, & in fundo latum planumque est, in fundum, in quo urachus, & cervicem siue collum.

Componitur corpus hocce musculosum ex tribus musculis, (1) *externo* scilicet, qui urinæ detrusor adpellatur, cuiusque fibræ diversam occupant directionem, (hunc Magnus *Eustachius* agnovit depinxitque tabula 12. figur. 7.) (2) *interno*, qui construitur ex fibris longitudinalibus, a fundo versus collum tendentibus, quarum fibrarum vna extremitas ad collum, altera ad fundum dirigitur, ubi omnes concurrunt in centro illo, quod ab uracho vel a ligamento vesicæ rotundo formatur; (3) *circularis*, in collo situs, sphincter dictus, quo mediante vesicæ clauditur orificium.

Vesica vero aperitur circa fundum in operatione alta, vel in sphinctere in apparatu magno, vel lateraliter in corpore ipso, quando videlicet operatio fratris *Jacobi*, *Raviana*, *Cheseldeniana* & *Foubertiana* suscipitur.

Olim a majoribus nostris vulnera vesicæ inflicta inter absolute lethalia referebantur, & ex hac re factum est, ut medicis calculi sectionem interdixerit *Hippocrates*, qui, maximam hominum partem ex eiusmodi operatione periculosa interire, sibi persuasit inconsiderate.

Cum enim eiusmodi periculum, imo hominum sectorum interitus dubio procul ex principiorum anatomicorum ignorantia, atque improvida chirurgorum sectione ortum traxerit, nostris temporibus, in quibus medici penitius callent artem anatomicam circumspectiusque agunt, lithotomia non semper lethalia symtomata habet comites, sed, uti experientia testis est omni exceptione maior, ad exoptatum finem perducitur sæpissime.

Casus noster, quem proposuimus, eo magis meretur annotari atque medicorum iudicio offerri, quo periculosiores

res

res eundem quaſi circumdederunt circumſtantiæ. Non enim ſolum calculi adhæſio veſicæ, & huius præſens ante ſuſceptam operationem ſuppuratio, ſed & præputii mentulæque aliqualis inflammatio ſectionem reddere poterant difficillimam; eandemque defraudare effectu exoptato.

Calculi cum veſica cohæreſcentia, quæ exinde oriri ſolet, quando nimirum maior calculus, ad veſicæ collum deſcendens, frictione ſua internam veſicæ ſuperficiem vulnerat, fibræ increſcentes ipſum calculum ſuccesſive ambiunt eumque cum veſica connectunt, omnino non minimas creat moleſtias, & lithotomi patientiam poſtulat. Si enim chirurgus non didicit provide & circumſpecte calculum a lamina interioris veſicæ divellere, facile evenire poteſt, ut ingens dilaceratio & poſt hanc lethalis exoriatur inflammatio. Legi omnino meretur de hacce materia, *calculo* ſcilicet *veſicæ adhæreſcente* erudita diſſertatio D. D. *Tillingii*, ſub moderamine *Illuſtris Platneri*, Lipſiæ 1737. habita.

Exulceratæ veſicæ ſatis manifeſtum erat indicium materia purulenta vera, ex meatu urinario eo tempore, quo Dnus *Præſes* digitis in ano calculum antrorſum premere annitebatur, prorumpens; cuius puris & tertio inprimis poſt ſectionem die ingens propullulabat quantitas. Natam hanc exulcerationem eſſe auguramur a moleſtia, doloribus & ſubſequentibus veſicæ inflammationibus.

Quantum periculi accidens hocce efficiat, non multo verborum apparatu iamiam deſcribere animus fert, ſed ſatis dixiſſe arbitramur, quod ſcilicet omnes lithotomi uno ore confiteantur, ſuppuratam veſicam ſectam facile gangræ-

nam & sphacelum creare posse, & sic mortis præcursorem existere. Sed & hic tristissimus eventus ex Dei misericordia fuit per laborem nostrum indefessum declinatus.

Si itaque sectio ipsa perinæi & vesicæ sine hæmorrhagia lethali peracta, & calculi extractio sine vulneris nimia dilatatione partiumque internarum læsione & dilaceratione ad finem perducta fuit hilarem, medicus & chirurgus de vulnerati curatione anxie solliciti esse debent.

Curæ huius satis necessariæ nullam plane habuit curam frater *Jacobus*, sed sat fecisse sibi persuasit, dicens: *Jaque te taillé, le bon Dieu te gerise.* Der Bruder Jacob hat dich geschnitten, der liebe GOtt heile dich.

Cura vero absolvitur (1) regimine diætetico exacto; (2) convenienti deligatione, & (3) adplicatione remediorum convenientium internorum, quæ febrim vulnerariam & inflammationem gangrænosam sphacelosamque depellendi vim habent.

Regimen diæteticum quod concernit, noster ægrotus (1) in aere temperato & ab omnibus nocivis effluviis vacuo, & quidem in lecto molli tepido, medium hypocausti occupante, & sic a fenestris & fornace remoto, conservatus fuit; (2) Cibi, quibus usus fuit, erant iuscula nunc avenacea, hordeacea, mileacea, nunc mucilaginosa alia, pauco sale & aromate condita, una cum pane triticeo; item juscula gallinacea, carnis bubulæ cum vitello ovi. Potus vero decoctum tepidum sequens: ℞. rasuræ cornu cerui unciam semis, radicæ Scorzoneræ, Bardanæ, Cichorii

ana

ana drachmas tres, hordii mundati, avenæ mundatæ ana drachmas 2. Misce.

De hisce cum aqua fontana paratum est decoctum, cui intra bulliendum, de flavedine corticum citri recentium ad gratiam quid fuit additum; & post hæc percolatum fuit brodium, illudque conservatum in loco frigido vocavit ægrotus in usum potus ordinarii.

In lecto ab adstantibus semper vigili cura ad quietem admonitus fuit, ne per motum membrorum, pedum in specie, vulnus, perinæo inflictum, agitetur; & ex hac quoque causa somnum omni modo promovendi dedimus operam, quo omnes tristes effectus eo sollicitius evitarentur.

Interna respiciendo noster ægrotus habitus fuit pro graviter vulnerato, mixturaque travmatica, bezoardica, & anodyna vocata fuit in usum sequens: ℞ tincturæ bezoardicæ Wedelii, drachmas duas, essentiæ travmaticæ ejusdem drachmam unam, liquoris anodyni mineralis dulcis, drachmam semis. De hisce mixtis datæ fuerunt matutino tempore hora scilicet septima, & hora post meridiem quarta guttæ XX. vel cum infuso herbæ Theæ, vel consueto decocto.

Vespertino tempore circa horam nonam vel decimam, & matutino hora decima vel undecima pulverem sumebat ægrotus hunc: ℞ pulveris bezoardici Teichmeyeri scrupulos duos, epileptici marchionum scrupulum unum, theriacæ cœlestis granum unum. Mixtura huius pulveris inserviebat pro sex dosibus.

Species pro decocto cum vino, quæ sub sacculorum forma adplicatæ fuerunt, sequentis erant compositionis. ℞ herbæ agrimoniæ, betonicæ, roris marini, melissæ, origani, serpilli, florum lavendulæ, chamomillæ rom. ana manipulos duos.

Liquori, qui cum siphunculo injectus fuit, omni tempore, quo deligatio instituebatur, sequentis erat compositionis: ℞ aquæ rosarum, plantaginis, calcatrippæ ana unciam unam, fiat cum sufficiente quantitate seminis cydoniorum & plantaginis mucilago, adde mellis rosarum unciam unam, elixirii proprietatis sine acido drachmas duas.

Cum hoc liquore mucilaginoso epulotico atque balsamico mundificata sunt vulnera ulceraque, partim a vesicæ sectione nata, partim a calculi separatione, partim ante sectionem jamjam existentia.

Ad mundificandam urethram, in cujus bulbum intraverat materia purulenta, molestiasque cum doloribus excitaverat, sequens adplicatum fuit decoctum, quod, per syringam immissum, viam hanc a purulenta materia, periculosissimo ac molestissimo hospite, liberavit: ℞ herbæ agrimoniæ, alchimillæ, plantaginis, scordii, aristologiæ ana manipulum semis, coque cum s. q. aquæ fontanæ colaturæ, adde mellis rosarum unciam unam, elixirii proprietatis sine acido drachmas duas.

Primis post sectionem diebus, uti in historia casus enarrata annotatum, sufficiens erat pro deligando vulnere vitellum ovi recens, tanquam remedium oleoso-mucilaginosum dulce & temperatissimum, cum plumaceolis, tertio, quarto & subsequentibus diebus paratum fuit Electua-

rium

rium epuloticum tam ad vulnus perinæi purgandum, quam declinandas molestias, imo symtomata, quæ metuenda erant non ab urina solum, sed & materia purulenta, quæ ex ipsa vesica propullulabat. Constabat vero ex sequenti mixtura: ℞ Electuarii diascordio Fracastorii unciam semis, pulveris myrrhæ, aloes succoterinæ ana drachmam semis, pulveris aristologiæ, scordii ana scrupulos duos, mellis rosarum q. s. ad consistentiam Electuarii.

Hocce Electuarium cum ovi vitello mixtum fuit, & sic divinis auspiciis cura vulneris, a sectione calculi exorti, intra dierum XXV. spatium ad finem perducta fuit exoptatissimum.

Deo sit Laus & Honor & Gloria in æternum.

CLARISSIMO DOCTISSIMO
ARTIS SALVTARIS CANDIDATO
DIGNISSIMO
PAVLO PHILIPPO SCHELERO
S. P. D.
HERM. FRIED. TEICHMEYER D.

Quantum laudis institutum TVVM, quo honores in arte salutari summos adipisci allaboras, TIBI, mi clarissime SCHELERE, conciliat, tantum lætitiæ meo excitavit in animo. Et eo magis lætor de fructu studiorum glorioso, quo magis diligentem, probum, fidelemque per quinquennium, quo fuisti a manibus meis,

is, TE præbuisti. Recitationes enim, in omnes medicinæ partes institutas, solerter & attente frequentasti, labores chimicos, TIBI concreditos, probe & exacte peregisti, in salutem ægrotorum, fidei TVÆ, tam in praxi medica quam chirurgica commendatorum, tam sollicite contulisti curam & cogitationes, partesque studiosi rite in stadio currentis omnino ita implevisti, ut TIBI ex merito porrigatur præmium. Gratulor TIBI ex intimo cordis affectu de hisce honoribus, optans, ut Deus futuris TVIS conaminibus, quæ in praxi caute prudenterque suscipies, benedicat benignissime, quo omnia in sui gloriam, patriæ emolumentum, parentumque gaudium cedant felicissime. Cæterum TIBI, quem æstimo, TVOQVE amori me commendo. Dabam Jenæ d. Maji 1739.

Calculus insidias miseris quas construat hospes,
Docta docet doctis pagina scripta viris.
Non poterat calamo meliori calculus ille
Describi, & causæ, vis seriesque mali.
Non tanto mucrone latus fodit ungula, quanto
Calculus excruciat viscera mortiferus.
His solide iungis, quæ sint medicamina tuta,
Queis facile ægrotis consuluisse queas.
Hac procede via; causas inquire latentes;
Multorum ut sanes arte potente malum.
Ominor hinc laudem, famæque insignia clara,
Digna Tuis studiis, digna labore Tuo.
HInC non pœnIteat VIgILes sVbIIsse Labores,
AVt operI InsVetas aDterVIsse ManVs. (*)

(*) Tibull. l. 1. & 4. V. 24.

Accinebat
M. L. W. D.